

uvésti několik slov, jak si autor představuje práci asistenta historického oddělení.

Asistent historického oddělení měl by za úkol vyložit v prvním semestru těm posluchačům, kteří hodlají vstoupiti do semináře v druhém semestru, co jest to historie, co jest to právní historie, ukázati na rozdíly mezi oběma, vyložit jim metodu historickou, seznámiti je s pomocnými vědami historie a vyložit jim vůbec, jaké jsou přípravy ku studování historie. Bylo by pak jeho úkolem uvésti je především v heuristiku. Dáti jim praktické rady pro sbírání a pořádání látky při vědecké práci, seznámiti je s nejdůležitějšími prameny historickými, ukázati jim je v originálech a reprodukcích (listiny, desky zemské a p.) a říci jim několik slov o edici psaných památek. Přednésti jim seznam nejdůležitějších děl bibliografických a slovníků a dáti jim rady při hledání literatury v pražských knihovnách. (Stalo se, že členové semináře nevěděli ani, kde je universitní knihovna!) Po této úvodní části předvedl by jim, jak jest čísti prameny a jak jest kriticky rozbíratí jejich obsah. A konečně, jak si počínati při systematické práci o určité vědecké otázce. Asistent podléhal by ředitelům seminářů. Ti by mu dali již koncem prvního semestru řadu otázek, jež by chtěli v příštím semestru řešiti v semináři a asistent by je rozdělil příštím členům seminářů již před počátkem druhého semestru, při čemž by udělil pracovníkům k jednotlivým tematům praktické rady. V druhém semestru by byly v seminářích probírány a kritisovány již hotové seminární práce, základ to prací vědeckých.

To jest několik slov o úkolu asistenta historického oddělení. Že by nemenší úkol byl asistenta judičiálního a státovědeckého oddělení, jest beze sporu.

Stal lato, jak zmíněno, jest výsledkem zkušenosti a dlouhých úvah. Jediným přáním autora jest, aby úvahy tyto nezapadly. Proto také přednáší je tímto způsobem. Byla již učiněna zmínka o novém universitním zákonu polském. Poláci provádějí ho již v praxi a poznávají jeho přednosti a vady. A zkouška a prováděním nových systémů, zkouška praxí je ta nejdůležitější!

„BRÁF“,

studentský podpůrný fond právnické fakulty
Masarykovy university.

Šfk (Brno).

Podnětem tohoto článku jest epizoda z listopadové valné hromady fakultního spolku, na niž si snad většina účastníků dobře vzpomene: Když se přecházelo k volným návrhům, ptal se předseda, vědí-li všichni členové spolku, co je to Studentský podpůrný fond „Bráf“? A členstvo sborem dalo odpověď: Ne, ač mnohý z těch, kdož právě záporně odpovídali, snad již v tu dobu dostával zdarma obědy či večere — právě

prostřednictvím fondu »Bráf«. Správní výbor se snažil, aby členstvo bylo o všech otázkách, a zvláště o studentské otázce sociální, informováno. Proto pojal do své výroční zprávy i zprávu podpůrného fondu »Bráf«, ale, bohužel, výročních zpráv leží dosud více ve skříních spolkových, než jich koluje mezi členstvem. A přece otázka sama je vážná a dotýká se tak mnohých! Tím dán tedy podnět i ráz těchto několika rádků: mají poskytnouti v hlavních rysech nejnutnější informace.

Zřízení brněnských vysokých škol spadlo v dobu hospodářsky velmi kritickou; způsobilo značný příliv studentstva do Brna. A mezi studenty nově přicházejícími na brněnská vysoká učení byla celá řada takových, kteří nadání i píle měli dost, ale nedostatek potřebných prostředků hmotných. Zřizování brněnských vysokých škol setkalo se se značnými obtížemi a dosti je známo, jak těžce sháněly se nejnutnější potřeby, aby bylo vůbec možno započítí s činností nových ústavů. A všechny tyto počáteční kroky, nesnáze a svízele doprovází otázka, jež naléhavě žádá řešení a aspoň částečného uspokojení — sociální otázka studentská. V Brně bylo v tomto směru až do převratu vykonáno velmi málo. Nové vysoké školy neměly bohatých fondů, nadací a stipendií, jak tomu bývá u universit starších, již úplně zřízených, ale na druhé straně těch, kdož podpory potřebovali, byl přece jen počet veliký. I musily tedy začítí i v tomto směru pracovati od samých počátků. A jaké postavení měla v této situaci právnická fakulta? Je nesporno, že právě právnická fakulta je jedním z oněch ústavů, kde nemajetní posluchači tvoří procento veliké. Povaha studia a tradiční názor, že práva lze poměrně lehce studovati i při nějakém trvalém zaměstnání, působí, že mnohý dobrý hoch odvážně se pustí na tuto dráhu, ale nevydrží; poměry životní jsou silnější než lidská vůle. Za těchto neutěšených poměrů začínal svou činnost i sociální odbor našeho spolku. A tu přispěl k pomoci prof. dr. Kallab, tehdejší děkan fakulty: Byv požádán, přišel do výborové schůze spolku a to hned s hotovým plánem zřídití zvláštní podpůrný fond. Po několika poradách přikročilo se k činu: Profesorský sbor právnické fakulty, Český Akademický Spolek »Právník« a přednostové všech nejvyšších brněnských úřadů vydali na podzim 1920 zvláštní provolání, v němž se obracíjí na naši veřejnost, hlavně na právníky moravské, »jimž záleží na zdárném vývoji tak těžce vyboyté university a zdravotní dorostu z ní vycházejícího, aby přistupující hojně za členy, přispěli také se své strany k tomu, aby právnická fakulta Masarykovy university mohla splniti své národní i kulturní poslání«. Podpůrnému fondu právě zřízenému dáno jméno »Bráf«, na památku profesora dra Bráfa, obětavého a neúnavného bojovníka za zřízení české university na Moravě, jíž se bohužel nedočkal, ale na niž i ve své poslední vůli pamatoval odkázav jí svou cennou knihovnu, jež tvoří základ seminární knihovny naší fakulty. První kroky přípravých prací byly provedeny rychlým tempem, přihlášky členské se množily, takže již 16. ledna 1921 konala se první řádná valná hromada a Studentský podpůrný fond »Bráf« ustavil se po právu.

Z toho, co dosud uvedeno, je zřejmo, že účelem spolku je sociální péče o nemajetné posluchače právnické fakulty v Brně, aby — dle slov profesora dra Kallaba — »nadáním a pilným studujícím bylo umožněno ze zdrojů vědění na universitě se otevírajících skutečně též čerpati, aby z právnické fakulty vycházeli právníci tak vědecky vyzbrojeni, jak zdar republiky vyžaduje.« Je jasno, že činnost podpůrného fondu má směřovati k tomu, aby pomohla i těm právníkům, jež těžký boj o chléb vyhání z fakulty do celodenní práce výdělečné a při ní zase snaha po lepších životních poměrech je nutí, aby přece jen se pokusili o složení předepsaných státních zkoušek a tím se dostali do výhodnější úřednické kategorie. To přirozeně není studium právní vědy, a proto chce spolek »umožniti i nemajetným studujícím, aby se na fakultě mohli skutečně věnovati bedlivému studiu«. Podpory poskytují se zpravidla jako záloha, a mohou býti poskytnuty také ještě rok po absolutorii. Prostředky k dosažení výtčeného účele jsou jednak členské příspěvky, jednak dary, odkazy a subvence, jednak výtěžky spolkových podniků.

Členové spolku »Bráf« rozvrženi jsou ve tři skupiny: zakládající, to jest ty, již složí ve prospěch spolku jednou pro vždy 10.000 Kč. (též ve splátkách), dále přispívající (s ročním příspěvkem 25 Kč. nebo 50 Kč.) a konečně členové činní. Počátkem letošního studijního roku byli zakládající členové dva (Moravská hypoteční a zemědělská banka, fa. Barvič & Novotný v Brně), přispívajících členů 155 (z nich kromě profesorského sboru 44 advokátů, 18 notářů, 28 soudců, 20 finančních radů, 10 právníků u politické správy, 4 u pošt a telegrafů, 2 u železnic, 5 u magistrátu, 5 v zemské službě, 4 ve službě soukromé, dále některé korporace, obchodníci, soukromé osoby atd.). Správu spolku vedou valných hromad vedou kuratorium a presidium. Kuratorium se skládá ze tří členů profesorského sboru právnické fakulty, delegovaných prof. sborem, z pěti zástupců posluchačů fakulty, delegovaných fakultním spolkem (Č. A. S. »Právník«), z pěti členů volených valnou hromadou ze členů přispívajících a mimo to zasedají v kuratoriu jako virilisté: president nejvyššího soudu, president zemské správy politické v Brně, president finančního ředitelství v Brně, generální prokurator, náměstek zemského hejtmana, president advokátní komory a president notářské komory. Výkonným orgánem spolku je presidium, v němž fakultní spolek má dva zástupce.

Naskytá se nyní otázka: v jakém poměru je fakultní spolek studentský respektive jeho sociální komise k tomuto podpůrnému fondu? Dosavadní praxe se prováděla tak, že o udělení podpory (v našem případě o udělení bezplatného stravování v Mense) rozhodovala sociální komise Č. A. S. »Právník« a její rozhodnutí dáno pak k potvrzení presidiu fondu »Bráf«. Již z organizace fondu je zřejmo, že jedná se tu o instituci skutečně studentskou, a praxe to potvrzuje v každém směru. První péče podp. fondu »Bráf« směřovala k tomu, aby zajistila nemajetným právníkům stravu v Mense. Účinnou subvencí ministerstva školství a národní osvěty bylo umožněno, že 32 posluchačům mohlo býti dáno celkem 4009 obědů a 1846 večeří, což vyžadovalo nákladu přes 22.000 Kč. Vedle toho zřízena i dvě stipendia (dra H. Bulína a pres. A. Tesaře). Ovšem podmínkou úspěšné činnosti pro další léta jest silný finanční základ, který nutno teprve vybudovati, ale o němž možno již dnes říci, že jeho počátky jsou dobré a nadějně.

Při Stud. podpůrném fondu »Bráf« zřizují se ještě zvláštní pracovní odbory, jichž předsedové účastní se jako referenti schůzí presidia. A tu sluší zmíniti se zejména o záslužné práci Dámského odboru, která začala se úspěšně rozvíjeti hned po jeho konstituování. Možno říci, že Dámský odbor uvedl fond »Bráf« ve známost brněnské veřejnosti. Byly to čajové dýchánky, pořádané Dámským odborem v místnostech Mensy akademické, jež jednak seznámily brněnskou společnost s programem spolku, jednak měly i významný úkol po stránce společenské, totiž uvedení mladých právníků do společenského života. V této své činnosti setkaly se snahy Dámského odboru ve společnosti s pochopením a porozuměním a měly krásný výsledek i po stránce společenské i po stránce finanční. Jedinou snad výjimku tvoří ti, jimž bylo svěřeno vedení a správa Mensy: Dámský odbor chtěl i letos v pořádání čajových dýchánek pokračovati, ale správa Mensy svých místností již nepropůjčila. Spolkem »Právník« podány protesty na valné hromadě Mensy, podány protesty v kuratoriu Mensy, vyvráceny všechny tak zvané důvody — marně. Pánové, jimž na tom záleželo, aby Dámský odbor nemohl své odpolední čaje pořádati v místnostech Mensy, dovedli prosaditi svou vůli. Odpolední čaje se tedy pořádají nyní v sále Výpomocné pokladnice v Jesuitské ulici. Toť malá ilustrace, jež poučuje, že i činnosti takové instituce, jako je studentský podpůrný fond, se kladou v cestu zbytečné překážky.

Bylo by nesprávným domnívati se, že podp. fond »Bráf« je snad institucí separatickou v tom směru, že by se snažil prospívati právníkům na úkor studentů jiných. Něčeho podobného je příliš vzdálen, jak konečně jasně dokazuje jeho poměr k brněnskému ústředí sociální péče, ke »Sboru sociální péče o studentstvo vysokoškolské. — Zřízení

Studentského podpůrného fondu »Bráf« jest děkovati za to, že neutěšené sociální poměry nemajetných studentů na naší fakultě se zmírnily velmi značně. Výsledky ukazují na to, že jim předcházela práce, práce obětavá a zasluhující vděčnosti.

Dnes možno říci, že pracovitý a nadaný hoch, který je schopen několik hodin týdně vypomoci si soukromým vyučováním nebo jinou prací, může se věnovati povětivému studiu právní vědy, a s ještě lepšími nadějemi můžeme hleděti do budoucnosti.

Na konec zbývá vyvoditi z toho, co bylo řečeno, některé důsledky pro naše posluchače právnické fakulty, připomenouti s důrazem některé povinnosti pro přítomnost i pro budoucnost. Bylo uvedeno, že Č. A. S. »Právnik« pracuje společně se Stud. podp. fondem »Bráf«. I jest tedy potřeba i pro tuto práci vždy dostatek svědomitých studentů-pracovníků, ať se již jedná o zástupce jmenované do kuratoria a presidia nebo o delegáty do odborů. Je potřeba dále, aby naši posluchači podporovali účinně všechny podniky svého podpůrného fondu. A konečně je povinností jednoho každého, aby po letech, až dosáhne pevného postavení, vzpomněl si i na právnickou fakultu resp. na její podpůrný fond a stal se aspoň přispívajícím členem. A to platí nejen o těch, kdož byli během svých studií jakkoliv podporováni, nýbrž o posluchačích všech — toť právě otázka charakteru. Kdyby se splnilo i to, že by Stud. podp. fond »Bráf« mohl říci, že všichni bývalí posluchači právnické fakulty Masarykovy university jsou jeho členy, pak by mohl zajisté úplně plniti své poslání. Je zřejmo, že při dobré vůli lze uskutečniti krásnou myšlenku.

Zprávy.

† Docent Dr. M. Kašpárek.

Neočekávaná zpráva překvapila ve středu 14. února t. r. brněnskou právnickou fakultu: zemřel JUDr. Mikuláš Kašpárek, rada vrchního zemského soudu, docent pro soukromé i veřejné právo pojišťovací, stár 50 let.

Tuto ztrátu bolestně pocítuje učitelský sbor právnické fakulty Masarykovy university a všichni ti, jimž záleželo na zdárném rozkvětu naší mladé fakulty, pocítují ji bolestně i kruhy soudcovské a právnické vůbec — bylť dr. Kašpárek i v širší veřejnosti dobře znám svou mnohaletou literární a spolkovou činností. Není účelem těchto řádek oceniti životní dílo zesnulého v celém jeho rozsahu; jsouť k tomu povolání vhodnější činitelé jiní. Ale mlčením nelze pominouti onu skutečnost, že v dru Kašpárkovi ztrácejí brněnští posluchači práv nejen vědeckého pracovníka a učitele, který jen krátkou dobu k nim mluvil s katedry, nýbrž i pracovníka ve studentské otázce sociální. Dr. Kašpárek byl činným členem našeho Studentského podpůrného fondu »Bráf«, byl jedním z těch, kteří rádi a ochotně přispěli svou hřivnou k provedení krásné myšlenky. Ač zaměstnán byl tolika pracemi, přece dovedl vždy vyhledati si chvíle, jež věnoval snaze o zlepšení sociálního postavení brněnského právníka. A tato jeho činnost, jež ukazuje, že svůj učitelský úřad chápal všestranně, zavazuje brněnské posluchače práv k trvalé vděčnosti a pietní vzpomínce. Šfk.

Praha—Brno—Bratislava. Každá universita vytvoří kolem sebe své kulturní prostředí. Určité názory, myšlenky a směry tradují se od učitelů a jsou přejímány od žáků a neseny dále. Bylo tak vždy. Náš národ, pokud měl jen jednu universitu, měl jen jedno kulturní středisko — Prahu, kde shihaly se nejlepší síly vědy a umění. Praze vyrostl však vážný konkurent v Brně, kdy začala tam rozvíjeti své slibné síly universita Masarykova. A obě města budou museti počítati i s existencí